

Frokostmøde om fuglebeskyttelsesdirektivet

VE-rejseholdet - Miljøministeriet

27. august 2024

Plan- og
Landdistriktsstyrelsen

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Energistyrelsen

DAGSORDEN

12:00 – 12:05:

Velkommen v. VE-rejseholdet

12:05 – 12:40:

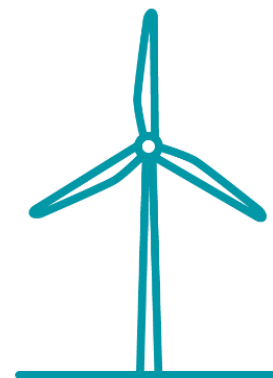
Oplæg om fuglebeskyttelsesdirektivet v. Jette Blendstrup Sørensen og Marie Knudsen Møller (Miljøministeriet)

12:40 – 12:55:

Spørgsmål

12:55 – 13:00:

Næste frokostmøde v. VE-rejseholdet

Miljøministeriet
Departementet

EU's fuglebeskyttelsesdirektiv og EU's artsbeskyttelsesregler

VE-rejseholdet
27. august 2024
Cand.jur. Marie Knudsen Møller
og
cand.jur. Jette B. Sørensen

Oversigt

1. EU's naturbeskyttelsesdirektiver
2. EU's områdebeskyttelse
3. EU's artsbeskyttelse
4. EU's særregler for VE
5. Links til EU og nationale regler og vejledninger

1. EU's naturbeskyttelsesdirektiver

EU's naturbeskyttelsesdirektiver:

Formål: Beskytte arter, herunder fugle, og naturtyper, der er karakteristiske, truede, sårbare eller sjældne i EU

a) Fuglebeskyttelsesdirektivet (FBD) fra 1979

- Formål: Beskyttelse, opretholdelse og genskabelse af biotoper og levesteder, jf. FBD art. 3
- Områdebeskyttelse (Natur 2000-områder, jf. FBD art. 4, stk. 4, 1. pkt., jf. HD art. 7, plus levestedbeskyttelse uden for Natura 2000-områder, jf. FBD art. 4, stk. 4, 2. pkt. (bestræbe sig på at undgå forurening eller forringelse af levesteder)).
- Artsbeskyttelse – også uden for Natura 2000-områder – jf. FBD art. 5 og 9

b) Habitatdirektivet (HD) fra 1992

- Formål: Opretholde eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de omfattede arter (dyr og planter) og naturtyper, jf. HD art. 2
- Områdebeskyttelse (Natura 2000-områder), jf. HD art. 6
- Artsbeskyttelse – også uden for Natura 2000-områder – jf. HD art. 12, 13 og 16

1. Implementering af EU's naturbeskyttelsesdirektiver

- Oprindelig konstatering af normharmoni (efterfølgende åbningskrivelser og tilpasning af lovgivning)
- Ikke implementeret direktivvis, men samlet med regler, der dækker henholdsvis område- og artsbeskyttelse
 - Sektorimplementering (mange forskellige love og bekendtgørelser på forskellige områder)

HD art. 6, stk. 3, om væsentligheds- og konsekvensvurdering af planer og projekter antages at være direkte anvendelig, uanset evt. mangler i den nationale gennemførelse

Områdebeskyttelsen:

- Habitatbekendtgørelsen (§§ 6- 9) (ikke udtømmende liste over tilladelser, dispensationer, godkendelser, planlægning m.v.)
- Naturbeskyttelseslovens § 19 b (anmeldeordning)
- Skovlovens § 17 (anmeldeordning)

Artsbeskyttelsen:

- Naturbeskyttelsesloven (§ 29 a)
- Jagt- og vildtforvaltningsloven (§ 6 a)
- Artsfredningsbekendtgørelsen (§ 4, §§ 9-12)
- Æggebekendtgørelsen (§ 2, § 8)
- Habitatbekendtgørelsen (§§ 10-11)

2. EU's områdebeskyttelse

Generel beskyttelse – HD art. 6, stk. 2

- Undgå forringelse og forstyrrelse. Eksisterende lovlige projekter. Forebyggende.

Planer og projekter – HD art. 6, stk. 3

- Planer og projekter. VVM-direktivet plus noget mere
- Væsentlighedsvurdering (screening) – væsentlig påvirkning ift. bevaringsmålsætningerne
- Konsekvensvurdering – skadelig virkning på områdets integritet (ikke nogen rimelig videnskabelig tvivl)

OBS! Forsigtighedsprincippet er vigtigt ved begge vurderinger

- Kumulative effekter
- Aktiviteter udenfor områderne, der påvirker ind i områderne

Konsekvens: Manglende/mangelfuld konsekvensvurdering kan føre til ophævelse af tilladelser (ugyldighed/tilbagekaldelse)

Fravigelse af områdebeskyttelsen – HD artikel 6, stk. 4

1. Ingen alternativer
2. Væsentlige samfundsinteresser
3. Kompenserende foranstaltninger

Forskel på afhjælpende foranstaltninger (undgå skade, art. 6, 3)
og kompenserende foranstaltninger (reparere/erstatte skade, art. 6, 4)

2. EU's områdebeskyttelse – typiske problemstillinger

Klagenævnene peger på følgende typiske problemstillinger:

- Der mangler oplysninger, herunder oplysninger ud fra ”den bedste videnskabelige viden” ...
- De foreliggende oplysninger ‘stemmer ikke’ ...
- Der er alene foretaget en væsentlighedsvurdering, selv om det på baggrund af en vurdering baseret på forsigtighedsprincippet ikke kan udelukkes, at der sker en væsentlig påvirkning ...
- I væsentlighedsvurderingen er afværgeforanstaltninger en forudsætning for, at der i væsentlighedsvurderingen ikke sker en væsentlig påvirkning ...
- Der foreligger ikke den fornødne sikkerhed for, at en plan eller projekt uden rimelig tvivl ikke skader Natura 2000-området ...

2. Praksis

Afhjælpende foranstaltninger:

- Afhjælpende foranstaltninger kan ikke tages i betragtning ved væsentlighedsvurdering
 - MFKN 21/11327 af 31. maj 2023 (soft start)
- Sondring mellem afhjælpende foranstaltninger og sædvanlig tilrettelæggelse af projekt
 - MFKN 21/05340 af 22. december 2022 (en tidsplan, hvor pæleramning ikke finder sted, når der er hård frost i isvintre, udgør ”en sædvanlig tilrettelæggelse af anlægsarbejderne”)

EU-domstolen: C-721/21, Eco Advocacy (sondring mellem afværgeforanstaltninger og ”standardkendetegn for alle projekter af samme type”)

Utilstrækkelige vurderinger:

MFKN 19/00745, 19/00746 og 18/09916 af 9. marts 2021 og PKN 19/00752 af 9. marts 2021 (Vindmøller på Thorup-sletten)

- Planklagenævnet ophævede det af kommunen vedtagne plangrundlag med tilhørende miljøvurdering
- MFKN ophævede VVM-tilladelsen til de opstillede vindmøller (forsigtighedsprincippet, mangelfulde vurderinger bl.a. utilstrækkelig konsekvensvurdering i forhold til to fuglearter, rørhøg og blå kærhøg).
- Efterfølgende sag om lovliggørelse, evt. standsningspåbud og tilsynssag ved Ankestyrelsen

2. Praksis

Fuglebeskyttelsesdirektivet uden for Natura 2000

PKN 21/05017, 21/06598, 21/04984, 21/06416, 21/04982, 21/06745, 21/04983, 21/06597, 21/05054 og 21/06392 af 25. oktober 2021

Planklagenævnet finder som følge af fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 4, 2. pkt., at det i forbindelse med en miljøvurdering af en plan efter omstændighederne skal inddrages, om realiseringen af planen vil medføre sådanne forringelser af levestederne for en given bilag I-fugleart eller trækfugleart, at det kan påvirke arten på bestandsniveau. Dette uanset, at det planlagte ikke ligger i eller i nærheden af et fuglebeskyttelsesområde. Endvidere bør det som følge af fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5 inddrages, om realiseringen af planen kan medføre forsætlige drab af fugle eller forsætlig forstyrrelse navnlig i yngleperioden, i det omfang, en sådan forstyrrelse har væsentlig betydning for formålet med direktivet.

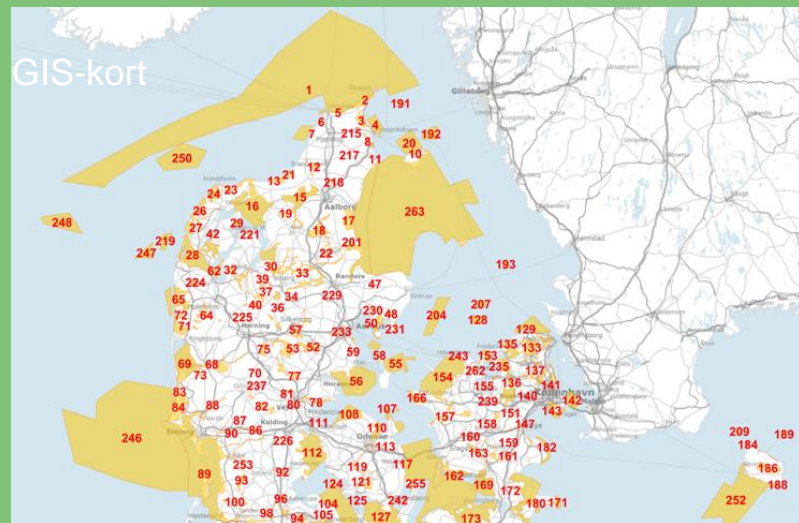
2. EU's områdebeskyttelse – fuglebeskyttelsesområder i DK

125 EU fuglebeskyttelsesområder i Danmark:

- 111 blev udpeget i 1994
- Syv nye marine områder blev udpeget i 2021 og 2022
- Udpeget for at beskytte bestemte fuglearter
- Mange og de største på havet, ofte tæt på kysten

28 internationalt beskyttede Ramsarområder i Danmark

- Ramsarområder er internationalt beskyttede vådområder med særlig betydning for fugle
- Overlapper med fuglebeskyttelsesområderne, som er Natura 2000

2. EU's områdebeskyttelse – habitatvurdering

Habitatvurdering – HD art. 6, stk. 3 og 4

Første fase:

- **Væsentlighedsvurdering (screening)**

Første del af første punktum i art. 6, stk. 3

Anden fase:

- **Konsekvensvurdering, herunder afhjælpende foranstaltninger**

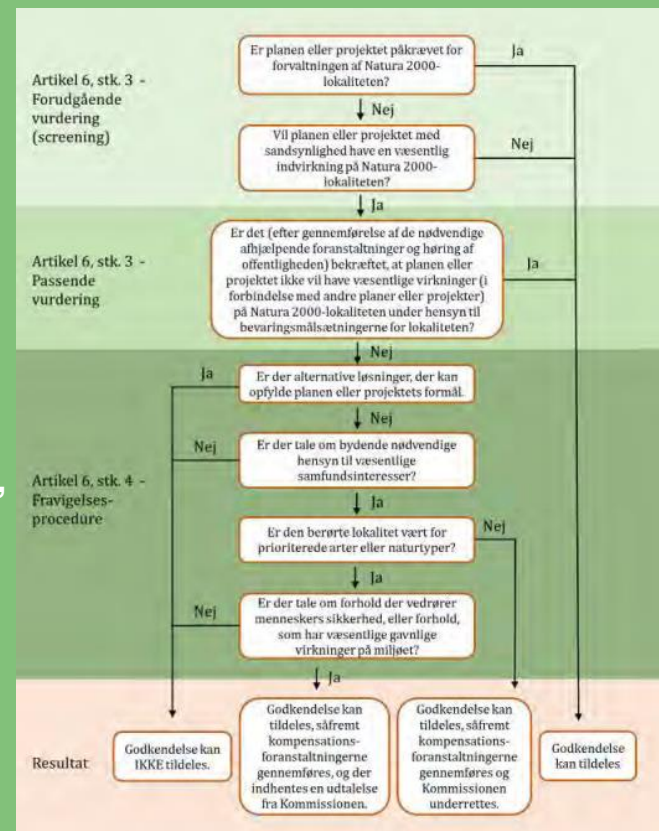
Anden del af første punktum og andet punktum i art. 6, stk. 3

Tredje fase:

Undtagelse fra artikel 6, stk. 3, efter art. 6, stk. 4, betinget af:

- at der ikke findes alternative løsninger,
- bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser,
- at der træffes alle nødvendige kompensationsforanstaltninger

Hver fase i proceduren afhænger af den forudgående fase

3. EU's artsbeskyttelse

Artsbeskyttelse (også uden for Natura 2000-områder):

- Habitatdirektivet – bestemte arter, jf. bilag IV* og V**
 - Dyr – HD art. 12 og 14
 - Planter – HD art. 13
 - Fravigelse af beskyttelsesordning – HD art. 16
- Fuglebeskyttelsesdirektivet – alle vilde fugle i EU, jf. FBD art. 1
 - Fugle – FBD art. 5
 - Fravigelse af beskyttelsesordning – FBD art. 9

Procedure ved fravigelse: indhentelse af vejledende udtalelse fra miljøministeren

*Bilag IV arter (HD art. 12): Dyre- og plantearter af fællesskabsbetydning, der kræver streng beskyttelse

Beskyttelsen af bilag IV-arter gælder både i og uden for Natura 2000-områderne

**Bilag V arter (HD art. 14): Dyre- og plantearter af fællesskabsbetydning, for hvis indsamling i naturen og udnyttelse der kan træffes forvaltningsforanstaltninger

3. EU's artsbeskyttelse (fortsat)

	Fuglebeskyttelsesdirektivet	Habitatdirektivet
Forbud (streng beskyttelse)	Alle vilde fugle – art. 5 a) forsætlig indfangning og drab b) forsætlig ødelæggelse eller beskadigelse c) forsætlig indsamling af æg og opbevaring d) forsætlig forstyrrelse af fuglene navnlig i yngletiden e) besiddelse af fugle af arter, som det ikke er tilladt at jage og indfange	Bestemte arter iht. bilag IV – art. 12 a) forsætlig indfangning eller drab b) forsætlig forstyrrelse c) forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg d) beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder (uagtsomhed) <u>Både individ- og levestedsbeskyttelse!</u>
Fravigelse	Art. 9 1) der ikke findes nogen anden tilfredsstillende løsning 2) ... lignende formulering som i HD	Art. 16 1) der ikke findes et tilfredsstillende alternativ 2) at fravigelsen ikke hindrer, at den pågældende bestands bevarelsesstatus opretholdes i dens naturlige udbredelsesområde 3) at fravigelsen sker ud fra definerede hensyn – fx væsentlig samfundsmæssig interesse

3. EU's artsbeskyttelse – Praksis og vejledninger

EU

- **EU-praksis**
 - Vægt på dokumentationskrav og forsigtighedsprincippet
 - C-463/20 – Tilladelse til fravigelse fra artsbeskyttelsen inden meddelelse af VVM-tilladelse
 - C-601/22 – Østrigsk sag om ulv (Henvisning til KOM vejledninger)
 - C-436/22 – Spansk sag om ulv
- **Kommissionens vejledninger**
 - Streng beskyttelse – HD art. 12
 - Kommende vejledning om FBD

Nationalt

- **Klagenævnenes praksis**
 - Ud over EU-praksis lægges der også vægt på begrundelseskravet
 - Risiko for ugyldighed og hjemvisning til fornyet behandling
- **MSTs habitatvejledning**

3. Artsbeskyttelsen – typiske problemstillinger

Klagenævnene peger på følgende typiske problemstillinger:

- At det overses, at bilag IV-arters yngle- og rasteområder er beskyttede, uanset hvor de forekommer ...
- At undersøgelser skal foretages i overensstemmelse med forvaltningsplaner eller 'bedste praksis', eller "worst case" forudsat det er klart, hvilken art, der er tale om ...
- At hvis en given lokalitet vurderes at tjene som yngle- eller rasteområde, så skal lokalitetens vedvarende økologiske funktionalitet opretholdes på mindst samme niveau som hidtil, evt. ved brug af afværgeforanstaltninger
- At denne vurdering ikke er afhængig af, hvor mange enheder af den berørte art der findes ...
- At afværgeforanstaltninger bør i spil allerede under projektudviklingen ...
- At der kræves en høj grad af sikkerhed for, at afværgeforanstaltninger virker, og de skal være indført i rette tid
- At vilkår skal være klare og præcise og kunne håndhæves

4. EU særregler for VE

VE nødforordningen med ændring

- Art. 3 formodning for væsentlig samfundsinteresse, betydning for HD art. 6, stk. 4, og art. 16, stk. 1, litra c, FBD art. 9, stk. 1, litra a
- Art. 3a forenklet vurdering af fravær af alternative eller tilfredsstillende løsninger, betydning for HD art. 6, stk. 4, og 16, stk. 1, FBD art. 9, stk. 1. alternative løsninger
- Art. 6 undtage fra artsbeskyttelsesvurderinger efter HD art. 12, stk. 1, og FBD art. 5 i særlige områder og økonomisk kompensation for artsbeskyttelsesprogrammer

Delvist direkte anvendelig, delvist implementeret i nødforordningsbekendtgørelsen (alternative løsninger og særlige områder)

VEIII-direktivet

- Art. 16 f om væsentlig samfundsmæssig interesse, betydning for HD art. 6, stk. 4, og art. 16, stk. 1, litra c, FBD art. 9, stk. 1, litra a
- Art. 15c, 15 e og 16a om særlige regler i fremskyndelsesområder, forenklet procedure og økonomisk kompensation for artsbeskyttelsesprogrammer
 - Delvist implementeret ved kontaktpunktbekendtgørelsen (væsentlig samfundsmæssig interesse)
 - Der arbejdes på at lave regler om fremskyndelsesområder, økonomisk kompensation og artsbeskyttelsesprogrammer

Ingen EU-vejledninger. Ingen EU-Domstolspraksis. Vejledning på veprojekter.dk.

5. Links til regler og vejledninger

EU-regler og vejledninger:

[Fuglebeskyttelsesdirektivet \(FBD\) fra 1979. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle](#)

[Habitatdirektivet \(HD\) fra 1992. Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter](#)

[Rådets forordning \(EU\) 2022/2577 af 22. december 2022 om en ramme for fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi](#)

[Rådets forordning \(EU\) 2024/223 om ændring af EU-forordning 2022/2577](#)

VEIII-direktivet

[Artikel 6 vejledning \(2019\)](#)

[Kommissionens metodiske vejledning om habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og 4 \(2021\)](#)

[Vejledning om streng beskyttelse af dyrearter af fællesskabsbetydning iht. habitatdirektivet \(2021\)](#)

[Kommissionens hjemmeside](#)

(Kommende fuglebeskyttelsesdirektivvejledning)

5. Links til regler og vejledninger - fortsat

Nationale regler og vejledninger:

[Habitatbekendtgørelsen](#)

[Kysthabitatbekendtgørelsen](#)

[Planhabitatbekendtgørelsen](#)

[ENS VE-habitatbekendtgørelse](#)

[Naturbeskyttelsesloven](#)

[Jagt- og vildtforvaltningsloven](#)

[Skovloven](#)

[Artsfredningsbekendtgørelsen](#)

[Bekendtgørelse om æg fra fugle og registrering af ægsamlinger](#)

[VE nødforordningsbekendtgørelse](#)

[VE kontaktpunktbekendtgørelse](#)

[MIMs VE kontaktpunktbekendtgørelse](#)

[Habitatvejledningen \(2020\)](#)

[Energistyrelsens hjemmeside](#)

[Information om etablering af vedvarende energi](#)

[Miljøstyrelsens hjemmeside](#)

[Bilag IV-håndbogen del I \(2023\)](#)

[Bilag IV-håndbogen del II \(2024\)](#)

[Håndbog for bilag IV-arter, Del 2 – Odder og flagermus Q&A](#)

[Q&A som opfølgning på branchedialog den 13. juni 2024 vedr. flagermus og havvindmøller](#)

[Vejledning om planlægning for lokalplanpligtige solcelleanlæg i det åbne land \(i høring\)](#)

Spørgsmål?

Plan- og
Landdistriktsstyrelsen

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Energistyrelsen

Næste arrangement fra VE-rejseholdet

Frokostmøde:

24. september:

Grøn pulje vejledning og indberetning

[Link til vejledning](#)

Tak fordi I deltog

Plan- og
Landdistriktsstyrelsen

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Energistyrelsen